

Op weg naar de fiscaal vrijgestelde beleggingsinstelling

Inleiding

Op woensdag 25 april 2005 heeft de Staatssecretaris van Financiën een wetsvoorstel naar de Tweede Kamer gestuurd waarin een alternatief belastingregime voor beleggingsinstellingen wordt geïntroduceerd en het huidige belastingregime voor beleggingsinstellingen wordt aangepast om het EU-proof te maken. Het doel van dit wetsvoorstel is om Nederland weer interessant te maken voor de massaal naar Luxemburg vertrokken beleggingsinstellingen. Het is echter de vraag of dit nieuwe regime voor de vrijgestelde beleggingsinstellingen ofwel de Luxe-beleggingsinstellingen nog op tijd is.

Huidige fiscale wetgeving voor beleggingsinstellingen

In beginsel zijn beleggingsinstellingen in Nederland regulier onderworpen aan vennootschapsbelasting en dividendbelasting. Er zijn nu grofweg twee alternatieven voor deze reguliere belastingheffing.

Ten eerste kunnen beleggingsinstellingen opteren voor het regime voor fiscale beleggingsinstellingen (hierna: Fbi). De winst van een Fbi is onderworpen aan vennootschapsbelasting tegen het tarief van nul procent. Om voor het Fbi-regime in aanmerking te komen moet echter aan een aantal vereisten zijn voldaan die in de praktijk als belemmerend worden ervaren. Zo moet de Fbi voldoen aan de uitdelingseis die inhoudt dat de winst binnen acht maanden na het einde van het boekjaar aan de aandeelhouders moet worden uitgekeerd. Daarnaast gelden er grenzen voor het maximale belang van bepaalde aandeelhouders en bestuurders en de financiering van de beleggingsinstelling. Ten slotte is 25% dividendbelasting verschuldigd over de uitkeringen gedaan door de Fbi. Een Fbi kan aanspraak maken op de voordelen van belastingverdragen, zodat zij in aanmerking komt voor een reductie van buitenlandse bronbelasting.

Als alternatief voor het Fbi-regime kan in Nederland een beleggingsfonds worden gestructureerd als een transparante entiteit voor Nederlandse fiscale doeleinden. Voorbeelden van fiscaal transparante entiteiten zijn 'besloten' commanditaire vennootschappen en 'besloten' fondsen voor gemene rekening. Deze entiteiten zijn besloten indien voor de toetreding of vervanging van participanten toestemming van alle participanten is vereist. Transparante entiteiten zijn als zodanig niet aan Nederlandse vennootschapsbelasting of dividendbelasting onderworpen. Het vermogen en de resultaten van een dergelijke entiteit worden rechtstreeks aan de participanten toegerekend en deze participanten worden belast alsof zij direct beleggen. Aan deze entiteiten kleeft echter het nadeel dat de participaties niet makkelijk verhandelbaar zijn.

Belangrijkste kenmerken van het Vbi-regime

De belangrijkste fiscale kenmerken van het voorgestelde nieuwe regime voor vrijgestelde beleggingsinstellingen (hierna: Vbi) zijn als volgt. Een Vbi is vrijgesteld van vennootschapsbelasting, haar uitkeringen zijn niet onderworpen aan dividendbelasting, en uiteraard is de Vbi ook niet onderworpen aan de inmiddels afgeschafte kapitaalsbelasting.

Tegenover deze voordelen staan ook enkele belangrijke nadelen. Zo is een Vbi, in tegenstelling tot een Fbi, niet gerechtigd tot de voordelen van de door Nederland gesloten belastingverdragen, zijn de toegestane beleggingen beperkter dan voor de Fbi, en heeft een Vbi geen recht op teruggaaf van Nederlandse en buitenlandse bronbelasting.

Voorwaarden voor het Vbi-regime

De voorwaarden voor het Vbi-regime zijn gebaseerd op de Wet toezicht beleggingsinstellingen (hierna: Wtb) en de Europese UCITS-richtlijnen. Om in aanmerking te komen voor het nieuwe Vbi-regime moet de belastingplichtige een *open-ended* beleggingsinstelling als bedoeld in artikel 1 onderdeel c Wtb zijn en een Wtb-vergunning of -vrijstelling hebben. De beleggingsinstelling moet een naamloze vennootschap, een 'open' fonds voor gemene rekening of een lichaam zijn, dat is opgericht of aangegaan naar het recht van de Nederlandse Antillen, Aruba, de lidstaten van de Europese Unie of bepaalde andere staten waarmee Nederland een belastingverdrag heeft gesloten.

Daarnaast moet de Vbi tot doel hebben en zich feitelijk bezighouden met de belegging van gelden of andere goederen in financiële instrumenten, met toepassing van het beginsel van risicospreiding. Dit laatste criterium is ontleend aan de Wtb en moet overeenkomstig die wet worden uitgelegd.

Ten slotte bevat het wetsvoorstel een gedetailleerde en uitputtende lijst met financiële instrumenten waarin een Vbi mag beleggen. Ook deze opsomming is ontleend aan het Besluit toezicht beleggingsinstellingen 2005 en bevat diverse vormen van verhandelbare effecten. De toegestane beleggingen onder het Vbi-regime zijn hiermee beperkter dan die onder het Fbi-regime. Een Vbi mag bijvoorbeeld niet beleggen in onroerend goed, onderhandse leningen en commodities als olie of edelmetaal.

Anders dan het regime voor de Fbi stelt het nieuwe Vbi-regime geen eisen aan de aandeelhouders, bestuurders of financiering van de beleggingsinstelling.

Verschillen tussen de Fbi en de Vbi

Omschrijving	Fbi	Vbi
Vennootschapsbelasting	0 %	Vrijgesteld
Dividendbelasting	Ja	Nee
Verdragsbescherming	Ja	Nee
Onmiddellijke uitdeling van winst aan aandeelhouders vereist	Ja	Nee
Aandeelhouders- en bestuurderseis	Ja	Nee
Beperkingen aan financiering	Ja	Nee
Verplichte risicospreiding	Nee	Ja
Aard van toegestane beleggingen	Ruim	Eng
Verdragsbescherming	Ja	Nee
Recht op teruggaaf van Nederlandse dividendbelasting	Ja	Nee
Recht op teruggaaf buitenlandse bronbelasting	Ja	Nee

Het Vbi-regime versus het Luxemburgse SICAV-regime

Kwalificerende Luxemburgse instellingen voor collectieve beleggingen in effecten (SICAV's) zijn vrijgesteld van Luxemburgse vennootschaps- en dividendbelasting. Een beleggingsinstelling onder het SICAV-regime heeft, evenals een beleggingsinstelling onder het Vbi-regime, geen recht op de voordelen van belastingverdragen.

De vereisten voor het Vbi-regime zijn gebaseerd op de Wtb en de UCITS-richtlijnen en zijn in essentie gelijk aan de vereisten voor de Luxemburgse SICAV. Ook de behandeling van de vennootschaps- en dividendbelasting van het Vbi-regime is gelijk aan die van het SICAV-regime. De SICAV is echter, anders dan de Vbi, onderworpen aan een jaarlijkse *taxe d'abonnement* van 0,05% over het nettovermogen. Het is de vraag of dit voordeel van het Vbi-regime opweegt tegen de kosten voor toezicht en strengere informatie-uitwisselingswetgeving in Nederland.

Conclusie

Met dit wetsvoorstel komt de staatssecretaris tegemoet aan een aantal kritiekpunten op het huidige Fbi-regime en wordt Nederland weer een aantrekkelijker vestigingsland voor beleggingsfondsen. Aan het huidige wetsvoorstel kleven nog wel nadelen. Als gevolg daarvan is de Vbi voornamelijk geschikt voor beleggingen in obligaties, deposito's en *cash-settled* instrumenten.

Nu is het afwachten of de Staatssecretaris van Financiën met dit nieuwe wetsvoorstel op tijd is om de uitstroom van beleggingsinstellingen richting Luxemburg te stoppen of zelfs om te draaien.

*Mr. O.L. Suurenbroek
De Brauw Blackstone Westbroek*